

SELETUSKIRI
**regionaalministri määruse „Perioodi 2021–2027 kalanduse kontrolli ja järelevalve toetus“
eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus

Määruse eelnõu on koostatud „Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) meetme „Kalanduse kontrolli ja järelevalve toetus“ (edaspidi *toetus*) raames kalanduse kontrolli ja järelevalvega seotud eesmärkide täitmiseks.

Toetuse eesmärk on tagada seire, kontrolli ja õigus- ja haldusnormide täitmine, suurendades sealjuures avaliku halduse suutlikkust ja tulemuslikkust. Kalanduse kontrolli määruse nõuete täitmiseks rahastatakse ka infosüsteemide ja elektrooniliste rakenduste arendamist ja hooldust, sealhulgas andmevahetuse arendamist, digitaalsete jälgitavuse süsteemide väljatöötamist ja rakendamist ning vajaliku riist- ja tarkvara soetamist.

Toetus panustab „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ kestliku kalanduse tegevussuuna eesmärki - kalavarusid keskkonnateadlikult ja jätkusuutlikult majandades on kalavarud heas seisus.

Määruse eelnõu ja seletuskirja valmistasid ette Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna nõunik Juhani Papp (625 6265, juhani.papp@agri.ee), sama osakonna kutselise kalapüügi ja vee-elusressursside kaitse toetuste valdkonna juht Oleg Epner (625 6519, oleg.epner@agri.ee) ja sama osakonna kutselise kalapüügi ja vee-elusressursside kaitse toetuste valdkonna peaspetsialist Heli Annok (tel 625 6179 heli.annok@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Karina Torop (tel 625 6520, karina.torop@agri.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523 laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb üheksast paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse rakenduskava meetme „Kalanduse kontrolli ja järelevalve toetus“ raames toetuse andmise ja kasutamise tingimused ja kord.

Eelnõu rakendamisel tuleb lisaks Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) õigusaktidele arvesse võtta riigisiseseid õigusakte, sh riigihangete läbiviimisel ja isikuandmete kaitsel.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse toetuse andmise eesmärk, toetatav tegevus, toetuse vorm ja toetuse määr

Lõike 1 kohaselt on toetuse eesmärgiks tagada tõhus kalanduse kontrolli ja õigusnormide täitmise süsteem, suurendades sealjuures kalanduse valdkonnas kontrolli ja järelevalve ülesandeid täitvate riigiasutuste administratiivset suutlikkust.

Lõike 2 kohaselt toetatakse lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks järgmisi kalanduse kontrolli ja järelevalvega seotud tegevusi:

- 1) koolitus oskuste parandamiseks ja inimkapitali arendamiseks;
- 2) üldsuse teavitamine ja teadlikkuse suurendamine;
- 3) uuringute korraldamine;
- 4) investeeringud avaliku sektori asutustesse kontrolli ja õigusnormide täitmise tagamise parandamiseks;
- 5) investeeringud infotehnoloogilisse riistvarasse;
- 6) investeeringud infotehnoloogilisse tarkvarasse;
- 7) osalemine kontrolli- ja inspekteerimisalaste eriprogrammide rakendamises ja kontrolli koordineerimises.

Punktis 7 nimetatud tegevus peab olema seotud nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, muudetakse määrusi (EÜ) nr 847/96, (EÜ) nr 2371/2002, (EÜ) nr 811/2004, (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 2115/2005, (EÜ) nr 2166/2005, (EÜ) nr 388/2006, (EÜ) nr 509/2007, (EÜ) nr 676/2007, (EÜ) nr 1098/2007, (EÜ) nr 1300/2008, (EÜ) nr 1342/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1627/94 ja (EÜ) nr 1966/2006 (ELT L 343, 22.12.2009, lk 1–50), artiklis 95 sätestatud kontrolli- ja inspekteerimisalaste eriprogrammide rakendamisega või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/473 Euroopa Kalanduskontrolli Ameti kohta (ELT L 83, 25.03.2019, lk 18–37) artiklis 14 nimetatud kontrolli koordineerimisega

Lõike 3 kohaselt antakse toetust tagastamatu abina Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706), artikli 53 lõike 1 punktides e nimetatud vormis.

Lõikes 4 sätestatakse toetuse maksimaalne määr, mis on 100 protsenti abikõlblikest kuludest. Omafinantseeringu nõuet ei ole.

Eelnõu §-ga 3 kehtestatakse abikõlblikud kulud

Lõikes 1 sätestatakse kulu abikõlblikuks arvamise üldised tingimused. Abikõlblikud on sellised § 2 lõikes 2 sätestatud tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud, mis tehakse mõistlikult, sihtotstarbeliselt, majanduslikult otstarbekalt ning kõige säästlikumal viisil ning koosõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikliga 63 ning mis on vajalikud toetuse eesmärgi saavutamiseks.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 punkti 6 järgi on tegevused abikõlblikud juhul, kui need ei ole füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud enne, kui on esitatud toetuse taotlus, olenemata sellest, kas kõik asjaomased maksed on tehtud. Kulude abikõlblikkust hinnatakse toetuse taotlemisel, mis on omakorda aluseks toetuse summa ja abikõlbliku eelarve hindamisel. Toetuse maksmiseks tuleb esitada kuludokumentid ja tõendid vastavalt kulude liigile ning tõendada kulude põhjendatust, tekkimist ja maksmist. Abikõlblikuks kuluks loetakse ainult dokumentaalselt tõendatud kulu. Makse tõenduseks on dokument, muu hulgas arve, saateleht, üleandmist-vastuvõtmist tõendav dokument või sellesisuline kinnitus või osalejate registreerimisleht.

Kulude tekkimine ja tasumine peab jääma ettenähtud ajavahemikku, milleks on projekti abikõlblikkuse periood. Kui rakenduskava muudetakse ja lisatakse uusi tegevusi, siis nende kulude abikõlblikkuse algusaeg on rakenduskava muutmise aeg tulenevalt Euroopa Parlamendi

ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklist 63. Toetuse kasutamine peab olema kooskõlas toetatava tegevuse ja toetuse saajale kohalduvate reeglitega, näiteks riigihangete seadusega.

Lõikes 2 määratakse, millised kulud loetakse toetatava tegevuse abikõlblikeks otsesteks kuludeks, mis hüvitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 53 punkti 1 alapunkti a alusel:

- 1) koolituse, seminari või teabepäeva korraldamise kulu, sealhulgas ruumi ja esitlustehnika rentimise või üürimise kulu, koolitaja tasu ja toitlustamise kulu;
- 2) Vabariigi Valitsuse 25. juuni 2009. a määruse nr 110 „Töölähetuse kulude hüvitiste maksmise kord ning välislahetuse päevaraha alammäär, maksmise tingimused ja kord“ sätestatud tingimustel makstud ametniku lähetuskulu ning sellega kaasnev sõidu- ja majutuskulu;
- 3) ametniku ametialase koolituse, sealhulgas seminaril või konverentsil osalemise kulu;
- 4) sisseostetava töö ja teenuse kulu;
- 5) sellise varustuse soetamise kulu, mis on vajalik kalanduse järelevalvet teostavale inspektorile veekogul viibides töötingimuste ja ohutuse tagamiseks;
- 6) kontrollivahendite soetamise kulu, nt mehitamata sõidukid (droonid), tahvelarvutid jms seadmed, mis lihtsustavad inspektori tööülesannete täitmist;
- 7) kalanduse järelevalveks vajalikeks laeva, mootorsõiduki ja haagise soetamise kulu (sh eriotstarbeline laev nagu näiteks hüdrokopter);
- 8) riistvara soetamise kulu;
- 9) tarkvara arendamise ja soetamise kulu. Tarkvara arendatakse infosüsteemide terviklikkuse tagamiseks ning vajalikke komponentide ja funktsionaalsuse täiendamiseks. Näiteks toetati perioodil 2014–2020 „Kutselise kalapüügi registri“ (KIR) ja „Operatiivse püügivahendite kontrollimise ja kaardistamise infosüsteemi“ (OKAS-2 ja OP-KKI) täiendus ja arendamistöid;
- 10) alusel on abikõlblik kontrolli- ja inspekteerimisalaste eriprogrammide (Specific Control and Inspection Programme–SCIP) ja ühiskasutus kavade (Joint Deployment Plans–JDP) rakendamise ja koordineerimisega seotud tööjõukulu ehk § 2 lõike 2 punktis 7 nimetatud tegevusega seotud tööjõukulu. Muude § 2 lõikes 2 nimetatud tegevuste raames tööjõukulu abikõlblik ei ole. Tööjõukuluks loetakse palk, puhkusetasu, teenistusest või teenistussuhte lõpetamise ja muud seadusest tulenevad hüvitised proportsionaalselt palgaga ning seadusest tulenevad maksud ja maksed.
- 11) alusel on abikõlblik toetuse objekti tähistamise ja Euroopa Liidu osalusele viitamise kulu. Toetuse saaja peab näitama, et tegemist on Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 (edaspidi *EMKVF*) toetuse abil elluviidava tegevusega, kasutades selleks ettenähtud sümboleid ja teavitustegevusi.

Lõike 3 alusel on laeva, mootorsõiduki ja haagise soetamise kulu on abikõlblik, kui soetatud vahendit kasutatakse kalapüügi kontrollimiseks ja järelevalveks vähemalt 75 protsendi ulatuses nende kogu aastast kasutusajast, näiteks kasutatakse hüdrokopterit hooajaliselt neljal kuul aasta jooksul ja sellest neljast kuust hüdrokopteri kasutusajast 75 protsendil peab olema seda kasutatud kalanduse kontrolli- ja järelevalve teostamiseks. Paragrahv 7 lõige 1 punkti 10 kohaselt peetakse soetatud vahendite kasutaja arvestamiseks päevikut või muud kasutusaega tõendavat dokumenti, mis esitatakse PRIA nõudmisel.

Lõikes 4 sätestatakse, et kui tegevuseks on osalemine kontrolli- ja inspekteerimisalaste eriprogrammide rakendamises ning kontrolli koordineerimises siis selle käigus tekkinud kaudsed kulud hüvitatakse. Kaudsed kulud arvutatakse lihtsustatud kulumeetodi ühtse määra alusel 15 protsenti toetatava tegevuse otseste kontrolli- ja inspekteerimisalaste eriprogrammide rakendamises ja kontrolli koordineerimises osalevate ametnike abikõlblikult tööjõukulult vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 53 punkti 1 alapunktile d ja artikli 54 punkti b kohaselt ühtse määra alusel.

Toetatava tegevuse kaudsed kulud on kulud, mis toetavad sisulisi tegevusi. Kaudsete kulude täpse ulatuse määramine on üldjuhul keerukas ja nõuab suhteliselt palju aega ehk on liialt halduskoormav. Seetõttu loetakse abikõlblikeks kaudseteks kuludeks toetuse saaja

administreerimistegevustega seotud personalikulud ja üldkulud lihtsustatuna ühtse määra alusel. Kaudsete kulude hüvitamisel ühtse määra alusel kulu tegelikku maksumust ja tasumist ei tõendata ega kontrollita.

Lõikes 5 loetletakse kaudsed kulud, mis arvutatakse ühtse määra alusel § 3 lõike 2 punktis 10 sätestatud otsesest tööjõukulust:

- 1) sidekulud, sealhulgas interneti-, telefoni- ja postikulu;
- 2) kontoritehnika, kontoritarvete ja mööbli soetamise, hoolduse ja paranduse kulu;
- 3) tarkvara hoolduse kulu;
- 4) transpordikulud, sealhulgas mootorsõiduki kasutusrendi kulu, mootorsõiduki kasutusrendi esimene sissemaks, kindlustuskulu ning kütuse- ja hoolduskulu;
- 5) administreerimisega seotud personalikulu, mis on kaudselt seotud toetatava tegevuse elluviimisega, sealhulgas raamatupidamine, sekretäri- ja personalitöö, vara haldamine, juriidiline nõustamine, riigihanke korraldamine ning infotehnoloogiline tugitegevus;
- 6) kommunaalkulu, sealhulgas kütte-, vee- ja elektrikulu, ruumide koristamise ning valveteenuse kulu;
- 7) tööruumide üürimise või rentimise kulu. Siia ei kuulu koolituse läbiviimiseks renditud ruumide kulu, mis on abikõlblik otsese kuluna.

Lõige 6 sätestab kulud, mis ei ole abikõlblikud.

Punkti 1 kohaselt ei ole abikõlblik sularahamakse, lepingu sõlmimisega või kindlustamisega seotud kulu, intress, tagatismakse ja finantsteenusega seotud muu kulu;

Punkti 2 kohaselt ei ole abikõlblik riigilõiv, trahv, finantskaristus ja vaide ning kohtumenetluse korral menetluskulud;

Punkti 3 kohaselt ei ole abikõlblik amortisatsioonikulu, kui toetatava tegevuse käigus soetud vara amortiseerub, siis on võimalik taotleda toetust uue vara ostmiseks;

Punkti 4 kohaselt ei ole abikõlblik kulu, mida on makstud riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi. Nimetatud kulu sisaldab sama kulu topeltrahastamise keelu põhimõtet, mis tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 lõikest 9, mille kohaselt võib toetatav tegevus saada toetust ühest või enamast samas määrides nimetatud fondist ja muudest EL vahenditest tingimusel, et kulu, mis esitatakse maksetaotluses toetuse saamiseks ühest fondist, ei saa toetust mõnelt teiselt fondilt või muult liidu vahendilt ega saa toetust samalt fondilt teise programmi raames. Seega juhul, kui sama kulu on toetatud mitmest allikast, siis ühe puhul ei ole kulu seotud toetatava tegevusega. Lihtsam topeltrahastamise olukord on juhul, kui sama kulu on esitatud kaks korda hüvitamiseks; Punkti 5 kohaselt ei ole abikõlblik kulu, mis on toetatava tegevuse elluviimise seisukohast põhjendamatu.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse toetuse taotleja ja nõuded taotlejale

Lõike 1 kohaselt võivad toetust toetuse taotleda Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Keskkonnaamet ja Põllumajandus- ja Toiduamet.

Lõike 2 kohaselt ei anta toetust toetatavale tegevusele, kui taotlejal on varasema toetatava tegevuse raames finantskorrektsiooni otsuse kohaselt tagasimaksmisele kuuluv toetus tagasi maksmata. Silmas peetakse sellist olukorda, kus toetuse tagasimaksmiseks ettenähtud tähtaeg on möödunud, sealhulgas ajatamisgraafiku alusel, kuid toetust ei ole ettenähtud mahus tähtaja jooksul tagasi makstud.

Eelnõu § 5 sätestab taotluse esitamise ja taotlusele esitatavad nõuded

Lõike 1 kohaselt teavitab Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*) taotlejat taotluse esitamise tähtajast kirjalikult.

Lõikes 2 loetletud andmete ja dokumentide kohaselt esitab taotleja toetuse taotlemiseks selleks ettenähtud tähtajal PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu nõutele vastava taotluse. Esitatavate andmete alusel hinnatakse taotluses esitatud andmete õigust ja prognoositava eelarve põhjendatust ning taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavust toetuse saamise nõutele.

Lõikega 3 täpsustatakse toetatava tegevuse eelarve kohta esitatavaid andmeid:

- 1) kavandatavad kulud § 3 lõikes 2 sätestatud kululiikide kaupa;
- 2) paragrahvi 3 lõikes 4 nimetatud kaudne kulu;
- 3) toetatava tegevuse prognoositav kulu poolaastate kaupa.

Lõikega 4 täpsustatakse meetme tulemusnäitaja, milleks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1139 lisas 1 toodud näitaja CR 19–Haldussuutlikkuse parandamise projektide arv.

Lõikes 5 sätestatakse, et kui toetust taotletakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 artikliga 95 kontrolli- ja inspekteerimisalaste eriprogrammide rakendamiseks või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/473 artiklis 14 nimetatud kontrolli koordineerimiseks, siis esitatakse:

- 1) Euroopa Komisjoni rakendusotsuse number ja kuupäev, millega kehtestati kontrolli- ja inspekteerimisalane eriprogramm;
- 2) Euroopa Komisjoni rakendusotsuse number ja kuupäev, millega kehtestati nimekiri Euroopa Liidu inspektoritest, kes võivad teha nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 artikli 95 kohaseid kontrolle ja inspeksioone.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

Lõike 1 kohaselt teeb nõuetekohase taotluse rahuldamise otsuse PRIA kalandusturu korraldamise seaduse § 45 lõike 2 punkti 3 alusel. Kui esitatud EMKVF-i toetuse taotlus on nõuetekohane ja vastab meetme määruses sätestatud tingimustele, siis taotlus rahuldatakse ettenähtud vahendite piires. Kui taotluse nõutele vastavuse kontrollimisel selgub, et taotluses esitatud teave ei ole siiski piisav või mõni nõue ei ole täidetud, antakse taotlejale võimalus puuduse kõrvaldamiseks, sh lisateabe esitamiseks ja määratakse selleks tähtaeg. Nõude täitmiseks täiendava tähtaja andmine sõltub nõude olemusest ja võimalusest seda mõistliku täiendava tähtaja jooksul täita. Kui taotleja kõrvaldab puuduse ettenähtud tähtaja jooksul, loetakse nõue täideks. Kui puuduste kõrvaldamise raames esitatud lisateave ei anna ikkagi alust lugeda nõuet täideks, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Lõike 2 kohaselt teeb PRIA taotluse rahuldamata jätmise otsuse, kui esineb vähemalt üks kalandusturu korraldamise seaduse § 45 lõikes 6 sätestatud asjaoludest:

- 1) toetuse taotleja, taotlus või kavandatav tegevus ei vasta nõutele, mis on esitatud taotlejale, taotlusele või toetatavale tegevusele. Toetuse taotleja peab täitma kõiki nõudeid, mis on meetme tingimustes esitatud;
- 2) toetuse taotleja ei esita ega tee teatavaks menetluses tähtsust omavaid asjaolusid ja tõendeid või takistab kohapealse kontrolli tegemist. Toetuse taotleja peab temale esitatud mõistliku tähtaja jooksul esitama kõik andmed ja dokumendid, mida peab oluliseks menetlust läbiviiv asutus;
- 3) taotluses on teadlikult esitatud valeandmeid. Juhuslikult või teadmatusest esitatud valeandmed ei saa olla põhjuseks kohese taotluse rahuldamata otsuse tegemiseks, vaid menetlust läbiviiv asutus peab taotlejale andma mõistliku tähtaja korrektsete dokumentide esitamiseks;
- 4) nõuetekohane taotlus ei kuulu rahuldamisele meetme eelarve vahendite on ammendumise tõttu ning toetust ei ole võimalik määrata;
- 5) taotluses sisalduvad mitteabikõlblikud kulud ning taotluses kavandatud tegevusi pole võimalik ellu viia ning taotluses püstitatud eesmärged saavutada ning taotleja ei ole nõus toetuse vähendamisega.

Lõike 3 kohaselt teeb PRIA taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 30 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamisest.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse toetuse saaja kohustused

Punktide 1 ja 2 kohaselt viib toetuse saaja toetatava tegevuse ellu, sealhulgas esitab kõik tegevusega seotud kuludokumendid, toetuse määramise otsuses nimetatud tähtpäevaks. See tähendab ka seda, et kohustus peab olema täidetud juba varem näiteks toetuse saaja lepingulise partneri poolt, et toetuse saaja ise jõuaks vajalikud dokumendid õigeaegselt PRIA-le esitada.

Punktide 3 ja 4 kohaselt peab toetuse saaja aitama kaasa audiitori ja järelevalve kontrollitegevusele, sest eelkõige on toetuse saaja kohustatud tõendama makse saamise eelduste täitmist, sealhulgas esitatud teabe õigsust või paikapidavust. Toetuse saamise eelduste tuvastamiseks peab toetuse saaja esitama nõudmisel asjakohased raamatupidamis- ja pangadokumendid, lepingud ja juhtimisotsused, et veenda kontrollijat ja audiitorit, et tegemist on õiguspärase maksega. Vajalikud andmed ja dokumendid tuleb esitada audiitori ja järelevalve teostaja poolt määratud tähtaja jooksul. Samuti peab toetuse saaja võimaldama viibida toetuse saaja kinnisasjal, ehitises ja ruumis ning lubama läbi vaadata dokumente ja vara kohapeal.

Punkti 5 kohaselt peab toetuse saaja eristama oma raamatupidamises toetuse kasutamisega seotud kulu ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumendid muudest kulu- ja maksedokumentidest.

Punkti 6 kohaselt peab toetuse saaja viivitamata teavitama PRIA-t taotluses esitatud või toetatava tegevusega seotud andmete muutumisest või tegevuse elluviimist takistavast asjaolust, sealhulgas tegevusega seotud vara üleandmisest teisele isikule.

Punkti 7 kohaselt peab toetuse saaja EMKVF-i toetuse abil elluviidava tegevuse tähistama. Tähistamise täpsemad tingimused on sätestatud regionaalministri 19. juuli 2023. a määruses nr 45 „Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi rakenduskava 2021–2027 toetuse objekti tähistamise ning Euroopa Liidu osalusele viitamise nõuded ja kord“.

Punkti 8 kohaselt peab toetuse saaja järgima riigihangete seadust. Kui toetatava tegevuse raames kavandatava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus ületab riigihanke piirmäära viib toetuse saaja läbi hanke elektrooniliselt riigihangete registris.

Punkti 9 kohaselt peab toetuse saaja tagama PRIA esindajale riigihangete registris juurdepääsu hankele kontrolli teostamiseks.

Punkti 10 kohaselt peab toetuse saaja arvestust pidama soetatud laevade, mootorsõidukite ja haagiste kasutaja kohta ning PRIA nõudmisel esitama kasutuaega tõendava dokumendi.

Eelnõu §-g 8 sätestatakse toetuse maksmise tingimused ja kord

Toetus makstakse üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ja tingimusel, et toetuse saaja on järginud toetatava tegevuse elluviimisel kõiki nõudeid.

Toetuse saaja esitab elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIA-le maksetaotluse koos § 8 lõikes 2 ja 3 loetelus välja toodud andmete ja dokumentide ärakirjadega pärast toetatava tegevuse täielikku või osadena ellu viimist ja selle eest täielikult või osaliselt tasumist.

Lõike 2 punkti 4 alusel kui ametnik täidab samas asutuses lisaks projekti raames tehtavale tööle ka muid tööülesandeid, peab ta tõendama töö seotust projektiga ehk projekti heaks tehtud töö osakaalu kogu tööajast, mida võib teha tööajatabeli vormis või muus dokumendis, näiteks ametisse nimetamise käskkirjas fikseeritud kokkulepitud proportsiooni alusel, kus on näidatud

projektiga seotuse määr kogu tööajast, seega ka töötasust. Vajadusel võib seda jaotust projekti käigus muuta, et see oleks kooskõlas tegelikkusega. Ametniku tööaja projektide vahel jaotumise protsent on tööandja hinnang eeldusega, et see on kooskõlas tegeliku tööaja jaotusega erinevate projektide vahel. Selle jaotuse kujunemist (tööandja hinnangut) vahendusasutus ei kontrolli. Juhul, kui palgakulude arvestamiseks teatatud tööaja jaotusprotsent muutub, tuleb esitada uus dokument, kus protsent on kinnitatud. Kui muutus selgub konkreetse kuu kohta, võib koostada vaid selle kuu kohta eraldi dokumendi, mis näeb ette eriolukorra kehtiva üldise tööaja ja palga korralduse suhtes. Kui tööaja osakaal vaadeldavas projektis suureneb (hüppeliselt), võib vahendusasutus küsida toetuse saajalt selgitusi. Tööaja jaotuse protsent peab olema fikseeritud sobivas dokumendis iga projektiga seotud ametniku kohta. Töö kirjeldus peab ühtima projekti tegevustega ka siis, kui tööaeg on määratud protsendina. Selliseks dokumendiks võib olla nt eraldi otsus, käskkiri vms.

Lõike 3 sätestatakse maksetaotluses esitatavad andmed.

Lõike 4 kohaselt esitab taotleja PRIA-le eelneval aastal tasutud kulude kohta maksetaotluse koos kulusid tõendavate dokumentidega hiljemalt järgneva aasta 31. jaanuariks ning tegevuse elluviimisega seotud viimase maksetaotluse koos kulusid tõendavate dokumentidega hiljemalt toetuse määramise otsuses nimetatud tegevuse lõppemise tähtajaks. Kulud, mille hüvitamiseks ei ole esitatud maksetaotlust järgneva kalendriaasta 31. jaanuariks või tegevuse lõppemise tähtajaks, loetakse mitteabikõlblikeks.

Lõike 5 kohaselt esitab toetuse saaja tegevuse elluviimise käigus saavutatud sihttaseme tulemusnäitajate väärtused koos viimase väljamaksetaotlusega.

Lõike 6 kohaselt kontrollib PRIA esitatud maksetaotluses ja kulusid tõendavates dokumentides esitatud andmete õigsust ning ellu viidud toetatava tegevuse vastavust toetuse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustele või taotluses toodud kavatsusele, Euroopa Liidu asjakohastele õigusaktidele, kalandusturu korraldamise seadusele ja selle alusel kehtestatud õigusaktidele. Toetus makstakse välja üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks juhul, kui toetuse saaja on toetatavad tegevused nõuetekohaselt ellu viinud. PRIA teeb väljamakstud abikõlbliku kulu tagasinõude otsuse, kui on selgunud, et kulu ei ole abikõlblik või toetuse saamisega seotud kohustust või nõuet ei täideta osaliselt või täielikult ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust. Kui rikkumise tulemusena teostatakse tagasinõue otseste kulude summast, tuleb teostada tagasinõue proportsionaalselt ka kaudsete kulude suhtes.

Lõigetega 7 ja 8 nähakse ette PRIA toetuse maksmise või toetuse maksmisest keeldumise otsuse alused.

Eelnõu § 9 kohaselt on kulud abikõlblikud alates 1. jaanuarist 2024. a, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 lõikes 6 sätestatud juhul. Selle kohaselt on tegevused abikõlblikud juhul, kui need ei ole füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud enne, kui on esitatud toetuse taotlus, olenemata sellest, kas kõik asjaomased maksed on tehtud. See võimaldab lugeda abikõlblikuks ka need tegevused, millega on alustatud 1. jaanuarist 2024. a. juhul kui taotlusvoor peaks toimuma hiljem.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Toetuse andmise eesmärk on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1139, millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond ja muudetakse määrust (EL) 2017/1004 (ELT L 247, 13.07.2021, lk 1–49) artikliga 22 tagada tõhus kalanduse kontrolli ja õigusnormide täitmise süsteem, suurendades sealjuures kalanduse valdkonnas kontrolli ja järelevalve ülesandeid täitvate riigiasutuste administratiivset suutlikkust.

Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060.

4. Määruse mõjud

Määrusega kehtestatav kalanduse kontrolli ja järelevalve toetuse andmine ning kasutamine panustab kalanduse kontrolli ja järelevalve parendamisse ja selle rakendamine avaldab positiivset mõju.

Määruse mõju vee-elustiku ja merekeskkonnale on positiivne, kuna läbi tõhusa seire, riikliku järelevalve ja kontrolli saab tagada kalavarude ja mereelustiku kaitset, mis võimaldab kalavarude säästlikku majandamist, hoida vee bioloogilist mitmekesisust.

Määruse mõju majandusele on positiivne, kuna heas tasakaalus kalavarude olemasolu võimaldab kaluritel kala püüda ja kindlustab nende majandusliku heaolu. Kalandussektori ettevõtjatele väljendub majanduslik mõju eeskätt selles, et on tagatud tooraine ja kindlus pikemajalisteks tootlikeks investeeringuteks.

Määrusega panustatakse Keskkonnaameti, Põllumajandus- ja Toiduameti ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi haldussuutlikusse seoses kalanduse kontrolli ja järelevalvega seotud eesmärkide täitmisega. Samuti töötatakse välja kontrolli- ja seiresüsteeme.

Parendatakse Keskkonnaameti haldusalas töötavate inspektorite, kes osalevad kontrolli- ja inspekteerimisalaste eriprogrammides, tööülesannete täitmiseks vajalikke seadmeid ja varustust. Soetatakse laevu, mootorsõidukeid ja haagiseid. Viiakse ellu kalanduse kontrollimisega seotud pilootprojekte.

Määrusel ei ole otsest sotsiaalset mõju, sealhulgas demograafilist mõju, mõju riigi julgeolekule, välissuhetele, regionaalarengule ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Meetme raames antavat toetust rahastatakse 70% ulatuses Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondist ning 30% ulatuses Eesti riigi riigieelarvest. Vastavalt Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud rakenduskavale on meetme eelarve kokku 8 243 735 eurot, millest kaasfinantseering riigieelarvelistest vahenditest on 2 473 121 eurot.

6. Määrus jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse väljatöötamisel konsulteeriti PRIA-ga, Keskkonnaametiga ning Põllumajandus- ja Toiduametiga.

Määruse eelnõu esitati õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Kliimaministeeriumile, Rahandusministeeriumile ning e-posti teel arvamuse esitamiseks PRIA-le, Põllumajandus- ja Toiduametile ja Keskkonnaametile.

Kliimaministeerium ja Rahandusministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Kantsler